

впливу на кінцевий показник і обирати для реалізації найкращий варіант.

Джерела та література

1. Буряк П.Ю. Формування і надання інформації про фінансові ресурси підприємства // Фінанси України. – 2006. – № 10. – С. 123-128;
2. Зятковська Л.І. Методологічні засади фінансового забезпечення підприємств // Фінанси України. – 2007. – № 6. – С. 148-155;
3. Хрущ Н., Приступа Л. Аналіз та оцінка рівня прибутковості фінансових ресурсів підприємства // Економіст. – 2007. – № 7. – С. 28-31;
4. Щербак А.В. Інвестиційний аналіз в умовах невизначеності грошових потоків // Фінанси України. – 2005. – № 11. – С. 61-69;
5. Яструбецька Л.С. Грошові потоки в оцінці інвестиційного проекту підприємства // Фінанси України. – 2005. – № 5. – С. 101-109.

Мігрюшина О.О.

НАУКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ

Постановка проблеми. У сучасних умовах науковою організацією праці вважається така організація праці, яка засновується на досягненнях науки та передовому досвіді, систематично впроваджує у виробництво. Вона дозволяє найкращим чином поєднати техніку і людей в єдиному виробничому процесі, забезпечує найбільш ефективне використання матеріальних і трудових ресурсів, безперервне підвищення продуктивності праці.

Наукова організація праці - організація праці, яка ґрунтується на досягненнях науки і передового досвіду, систематично впроваджує у виробництво, дозволяє найкращим чином з'єднати техніку і людей в єдиному виробничому процесі, забезпечує найефективніше використання матеріальних і трудових ресурсів, безперервне підвищення продуктивності праці, сприяє збереженню здоров'я людини.

Масове впровадження наукової організації праці сприяє зростанню продуктивності праці і збільшенню випуску продукції, забезпечує раціональне використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, розвиток трудової активності мас, зміцнення трудової дисципліни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема наукової організації праці розглядали багато авторів, серед них Вітвіцький В.В., Шкурін Г.Т., Глонь П.Н.[1] та інші.

Метою статті є розрахувати економічну ефективність від впровадження науково-обґрунтованих норм праці та заходів по зниженню витрат праці на підприємствах.

Викладення основного матеріалу досліджень. У роботі по впровадженню НОП розрізняють наступні основні етапи:

1. Організаційно-підготовча робота по НОП. На даному етапі роботи по НОП центральним питанням є вибір об'єктів для проведення досліджень і подальшого визначення по цих об'єктах заходів, направлених на вдосконалення організації праці (вибираються об'єкти, стримуючі розвиток виробництва, наприклад: наявність втрат робочого часу, низький рівень використання продуктивності устаткування і т. д.).

2. Вивчення і аналіз стану організації праці робітників, на цьому етапі при аналізі техніко-економічних показників слід звернути увагу на продуктивність праці, використання робочого часу і використання продуктивності устаткування.

3. Проектування заходів щодо вдосконалення організації праці і складання планів НОП по окремих робочих місцях.

4. Визначення економічної ефективності від впровадження заходів щодо НОП.

5. Оформлення і затвердження правил НОП.

6. Впровадження заходів щодо НОП.

Розробку і впровадження заходів щодо наукової організації праці необхідно проводити постійно, планомірно на основі широко організованого вивчення організації праці і аналізу техніко-економічних показників кожного робочого місця і вивчення організації трудових процесів. Ця робота повинна стати невід'ємною функцією управління підприємства.

Норми праці застосовуються для організації трудових процесів, раціонального використання трудових ресурсів. До них відносяться норми виробітку, часу,

Норма часу - кількість робочого часу в годинах, необхідного для виробництва одиниці продукції:

$H_{вр} = H_{пз} + H_{но} + H_{нд} + H_{нобс} + H_{відп} + H_{ноп}$,

де $H_{но}$, $H_{пз}$, $H_{нобс}$, $H_{нд}$, $H_{відп}$, $H_{ноп}$ - нормативи витрат на основну роботу, підготовчо-завершальну, допоміжну, по обслуговуванню робочого місця, на відпочинок і особисті потреби.

Зворотна величина норми часу це норма виробітку - кількість продукції, яка повинна бути вироблена одним робітником або бригадою за змінний час.

$$H_{вр} = \frac{T_{зм}}{H_{ч}}$$

де $T_{зм}$ - тривалість зміни

Збільшення або зменшення норми часу тягне за собою збільшення або зменшення норми виробітку, що визначається залежністю:

$$X = \frac{Y * 100}{100 + Y} \qquad Y = \frac{X * 100}{100 - X}$$

де X - зниження норми часу у відсотках;

Y - збільшення норми виробітку у відсотках.

Норма обслуговування $H_{обс}$ представляє собою число робочих місць, одиниць обслуговування і т.д., які повинні обслуговуватися одним або групою працівників впродовж робочого дня і розраховується таким чином:

$$H_{обс} = \frac{T_{зм} - T_{пр}}{H_{ч}}$$

де $T_{пр}$ - нормовані перерви в роботі, які не включаються в норму часу, наприклад на ремонт, на виконання іншої роботи,

$H_{ч}$ - розраховується по нормативних елементах.

Норма чисельності $H_{чис}$ - величина, зворотна до норми обслуговування, яка показує яким штатом можна виконати ту або іншу роботу і якою кількістю працівників і визначається як відношення сумарних витрат часу до тривалості зміни:

$$H_{чис} = \frac{\sum H_{затр.ч}}{T_{зм}}$$

Коефіцієнт нормування праці $K_{нн}$ розраховується виходячи з чисельності працівників, праця яких нормується і коефіцієнта напруженості норм:

$$K_{нн} = \frac{Q_{он}}{Q_{заг} * K_{нн}}$$

де $Q_{он}$ - чисельність працівників (з відрядною і почасовою платнею праці), праця яких нормується, чіл;

$Q_{заг}$ - загальна чисельність працюючих в цеху, чіл;

$K_{нн}$ - коефіцієнт напруженості норми часу і обслуговування

$K_{нн} = e1K_{ннс} + e2K_{ннп}$

де $K_{ннс}$ - коефіцієнт напруженості норм виробітку відрядників;

$K_{ннп}$ - коефіцієнт напруженості норм виробітку погодинників;

$e1$ - питома вага чисельності працівників з відрядною платнею праці в загальній чисельності робітників у відсотках;

$e2$ - питома вага чисельності працівників з почасовою оплатою праці в загальній чисельності робітників у відсотках.

Коефіцієнт напруженості норм виробітку:

$$K_{ннс} = \frac{100}{100 + C}$$

де C - середній відсоток перевиконання норм виробітку відрядниками.

Наприклад: у ВАТ Сімферопольський хлібозавод № 1 працює 31 робітник по відрядній оплаті праці і 51 робітник з почасовою оплатою праці, праця яких не нормується. Середнє перевиконання норм відрядниками складає 15%. Розрахуємо коефіцієнт напруженості норм праці:

$$e1 = \frac{31}{82} = 0,38$$

$$K_{ннс} = \frac{100}{100 + 15} = 0,86$$

На підприємствах хлібопекарської промисловості Криму спільно з фахівцями центру «Юагропромпродуктивність» проводиться робота по вивченню і аналізу стану організації праці робітників, на цьому етапі при аналізі техніко-економічних показників звертається увага на продуктивність праці, використання робочого часу і використання технологічного устаткування. Одна з головних

цілей системи наукової організації праці полягає в планомірному забезпеченні використання науково-технічних, виробничих і соціально-економічних можливостей підприємств для досягнення високих темпів зростання продуктивності праці з метою підвищення ефективності виробництва. Ефективність виробництва значною мірою досягається завдяки оперативній розробці науково-обґрунтованих норм праці на всі трудові процеси, повсюдному їх застосуванню і виконанню на виробництві, а також їхнього перегляду у зв'язку із зміною умов виробництва

Для ефективної організації нормування праці на підприємствах велике значення має облік і контроль за виконанням норм праці. Впровадження науково-обґрунтованих норм продуктивності праці ведеться з метою виявлення непродуктивних витрат праці, продуктивності праці та приросту обсягу продуктивності, що дозволяє своєчасно встановити причину невиконання або перевиконання норм, проаналізувати причини, які позначаються на виконанні норм виробітку.

У ВАТ Сімферопольський хлібозавод № 1 були розроблені науково-обґрунтовані норми праці, проведено аналіз розроблених і діючих на підприємстві норм показав, що виконання норми виробітку в середньому знизилося на 15%, коефіцієнт напруженості діючих на підприємстві норм склав:

$$K_{ннс} = \frac{100}{100 + 20} = 0,83$$

Після розробки і впровадження науково-обґрунтованих норм праці коефіцієнт напруженості склав:

$$K_{ннс} = \frac{100}{100 + 5} = 0,93$$

Витрати праці на річний обсяг продукції, що випускається, по діючих нормах склали 65922 люд/години, по розрахунковим нормам - 60080 люд/годин. Загальна економія трудових витрат (Тн) по НОП складає:

$$T_n = 65922 - 60080 = 5842 \text{ люд/години}$$

Економічний ефект від впровадження науково обґрунтованих при годинній тарифній ставці рівній 3,05 грн склав:

$$5842 * 3,05 = 17818 \text{ грн}$$

Фонд робочого часу одного робітника (Ф) на планований період складає - 1900 годин. Коефіцієнт досягнутого виконання норм (К) - 1,05. Економія чисельності робітників Еч склала:

$$E_{ч} = \frac{T_n}{\Phi * K}$$

$$E_{ч} = \frac{5842}{1900 * 1,05} = 2,9 \text{ чол}$$

Після впровадження НОП науково обґрунтованих норм праці річне зниження чисельності робітників-відрядників склало 2,9 чоловіка.

До впровадження НОП обсяг виробництва в зміну склав 10,5 тн хлібу, після впровадження НОП обсяг виробництва зріс до 11,5 тн.

Приріст об'єму виробництва склав:

$$P = \frac{13,7 - 10,5}{10,5} = 30,4 \%$$

Висновки. Враховуючи результати проведених досліджень і можливості вдосконалення нормування праці необхідно провести наступні заходи:

1. Довести обхват технічно обґрунтованими нормами підприємств до 90% обсягу всіх відрядно-оплачуваних робіт.

2. Провести інвентаризацію застарілих норм праці відповідно до організаційно-технічних умов праці.

3. Щомісячно проводити аналіз виконання норм виробітку, а також щодня аналізувати внутрішньо-змінні втрати робочого часу і своєчасно їх усувати.

4. Постійно проводити роботу по аналізу стану організації праці, при розробці плану НОП важливо правильно координувати цехові плани НОП, для забезпечення належної якості плану НОП слід встановити: чи не потрібна перебудова роботи в суміжних цехах, наприклад при реорганізації вантажопотоків порядку доставки сировини або відвезення відпрацьованої продукції; доцільність здійснення даного заходу.

Рекомендується періодично (декада, місяць) обговорювати в колективі ділянки хід освоєння і упровадження заходів щодо НОП і проводити аналіз техніко-економічних показників даної ділянки, характеризуючих зрушення в роботі - зміни в рівні продуктивності праці, підвищення виходу продукції, економії витрат по основних статтях.

Джерела та література

1. Вітвіцький В.В.. Методика визначення економічної ефективності наукових досліджень з продуктивності виробництва в АПК/ Вітвіцький В.В., Шкурін Г.Т., Глонь П.Н. – К.: НДІ "Укragропромпродуктивність", 2000. – 68 с.
2. Вітвіцький В.В. Оплата праці в сільськогосподарському виробництві/ Вітвіцький В.В.- До.: Центр

- "Украгропромпродуктивність", 2000. – 464 с.
3. Методичні положення досліджень затрат праці у хлібопекарському виробництві. – ДО.: НДІ "Украгропромпродуктивність", 2004. – 80 с.
 4. Вітвіцький В.В. Управління галузевими системами економічних норм і нормативів в АПК.- До.: Центр "Украгропромпродуктивність", 2001 р.
 5. Галузева угода між Міністерством Аграрної Політики України, галузевими об'єднаннями підприємств і профспілок працівників агропромислового комплексу України на 2003-2004 р.р.

Острик В.Ю.

УДК 65.012.123.003.13

РЕСУРСОЭКОНОМНЫЕ ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ

Постановка проблемы. В условиях становления цивилизованной рыночной экономики, стохастичности рыночной конъюнктуры, повышения научно обоснованного решения агробизнесных проблем управленческим персоналом, повышения значения сопричастности властных структур к нуждам, потребностям, запросам и интересам граждан Украины возрастает роль и значение решений, вырабатываемых руководителями и специалистами организационно-правовых формированиях различных этапов иерархии управления предприятиями.

Рыночная экономика формирует новые требования к предприятию, они характеризуются не только конкуренцией и высокими стандартами качества товаров, но и необходимостью гибко реагировать на изменения во внутренних и внешних условиях деятельности предприятия.

Решения, вырабатываемые в сфере управления, выступают основой общественных, социально – экономических, нравственно – моральных, культурных и социально – психологических отношений жизнедеятельности коллектива и граждан страны.

Однако до настоящего времени не сформирована и не разработана система направлений, путей повышения эффективности управленческих решений на предприятиях с точки зрения ресурсоэкономности.

Определенный вклад в теорию и практику выработки управленческих решений внесли В.А. Беспалов, Н.Г. Чумаченко, И.С. Завадский, В.П. Галушко (Украина), Н.Г. Рак, О.В. Козлова, О.И. Ларичев (Россия), Ю. Козеляцкий (Польша), Е.З. Майминас (Латвия), И. Кхол (Чехия), Р. Акофф, Р. Кини, Г. Хэйл (США).

Целью исследования является разработка и формализация основных ресурсоэкономных путей повышения эффективности управленческих решений на предприятиях.

Результаты исследования. Эффективность управленческих решений является сложным и многоаспектным понятием - весь процесс управления, начиная с постановки цели и заканчивая конечным результатом деятельности, должен производиться с максимальной ресурсоэкономностью и с наибольшей результативностью. При управлении необходимо стремиться к максимальному сокращению затрат и к максимальному повышению всех видов эффектов. Необоснованные управленческие решения имеют большую разрушительную силу. Они могут подорвать не только организацию, но и социально-экономическую систему.

Основополагающей целевой направленностью эффективного решения кардинальных, стратегических, программно-целевых и других хозяйственных проблемных ситуаций в АПК Крыма является удовлетворение экономических, социальных, культурных, духовных и нравственных интересов работников, занятых в сельскохозяйственном производстве.

В условиях становления цивилизованных рыночных отношений и конкурентоспособного решения проблем, возникающих на предприятиях аграрного сектора, повышается значение методологического и научно-методического обоснования определения эффективности разрешения проблем по средствам реализации эффективных управленческих решений.

В методологическом и методическом отношении эффективность управленческих решений характеризует группа показателей, которые отражают:

- разрешение проблемных ситуаций;
- рациональность управленческого цикла;
- эффективность процесса решения проблем;
- качество управленческих решений;
- эффективность и конкурентоспособность решений;
- духовную, нравственную, культурную и социально-психологическую эффективность процесса решения проблем, а так же принятых и реализованных решений;
- оценку последствий разрешения проблем;
- развитие ЛПР, исполнителей, партнеров и других людей, взаимосвязанных с решением проблем.

Вышеназванные направления эффективности управленческих решений устанавливаются количественными, количественно-качественными и качественными показателями. Интегрирующим показателем выступает конкурентоспособность процесса решения проблем, как следствие конкурентоспособность управленческого решения и как итоговый показатель высокие показатели эффективности деятельности предприятия АПК.

Исследования уровня эффективности управленческих решений в агроформированиях АПК показали, что в них имеется крайняя необходимость, а так же значительные резервы его повышения. Следует